

Nyttige svar på spørsmål om krigen i Ukraina

Det er mye propaganda i denne krigen. Hvorfor er Amnesty så konservative i sin informasjon?

Når krig bryter ut i et land kan maktutøverne forsøke å skjule hva som egentlig skjer. I denne krigen er det ekstremt høy risiko for å spre farlig feilinformasjon, falske nyheter og propaganda. Amnesty har ofte vært forsiktig med å slå fast tall på for eksempel antall drepte i et angrep. Vi forholder oss til de tallene vi kan verifisere, enten av egne etterforskere eller fra andre sikre kilder. Man skal være sikker på at informasjon vi formidler er til å stole på, og vi vil ikke bidra til å spre uriktig informasjon.

Man kan ikke snakke fornuft med Putin. Har det noe å si hva vi sier og gjør her hjemme?

Norske myndigheter som er i dialog med russiske myndigheter kan styrke sin argumentasjon med å fortelle at titusener av mennesker i Norge protesterer mot krigen ved å gå ut i gatene og ved å signere Amnestys aksjoner.

Og, ikke minst, de som nå kjenner krigen på kroppen, innbyggerne i Ukraina, trenger å vite at det internasjonale samfunnet protesterer mot invasjonen på mange ulike måter, inkludert gjennom markeringer og aksjoner.

Hva var egentlig greia med Amnestys rapport i august?

Det var ikke en rapport i tradisjonell Amnesty-forstand, men en lang pressemelding. Her belyste vi, som flere andre også har gjort, at ukrainske styrker opererte fra steder der deres tilstedeværelse kunne sette sivile liv i fare, selv om de hadde andre valg og andre steder de kunne plassere sine baser.

De nøyaktige stedene der Amnesty oppdaget dette ble ikke offentliggjort (for det ville være farlig), men sendt til ukrainske myndigheter.

Funnene ble kommunisert på en kritikkverdig måte, og kollegaene våre i Ukraina ble sannsynligvis ikke involvert godt nok. Både funnene og håndteringen av dette granskes nå, og konklusjonene vil komme om ikke lenge. Den folkerettslige tolkningen av funnene var sannsynligvis helt riktig, men vi er lei oss for at dette ble kommunisert så dårlig.

Amnesty kan ikke unnlate å etterforske menneskerettighetsbrudd, og vi mener vi har en plikt til å si fra når vi ser at sivile liv står i fare. Grunnregelen for beskyttelsen av sivile i krig og konflikt er at partene i konflikten til enhver tid skal skille mellom sivilbefolkningen og de stridende, og mellom sivile gjenstander og militære mål, og skal bare rette sine operasjoner mot militære mål. Vi holder fast ved pressemeldingens hovedkonklusjon om at ukrainske militære styrker har en krigsstrategi som tidvis setter sivile i unødvendig fare.

Pressemeldinga har blitt kritisert for å være for lite balansert, for å ikke kritisere Russland. Siden februar 2022 har Amnesty publisert mange rapporter og pressemeldinger der ansvaret alene legges på Russland, og der vi krever at de som har begått krigsforbrytelsene (Russland) må stilles til ansvar for sine handlinger. Samleside: [amnesty.no/krigen-i-ukraina](https://www.amnesty.no/krigen-i-ukraina) Det er viktig å presisere at Amnesty fordømmer Russlands invasjon, og at Russland som aggressor bærer ansvaret for krigen og lidelsene som følger av den.

Hvordan jobber Amnesty i Ukraina nå?

Amnesty har ikke etterforskere i Ukraina akkurat nå, men vi jobber med å få det igjen. Vi hadde mange etterforskere der tidligere, og disse har gjort bruk av sine kontakter gjennom høsten. Derfor kunne vi publisere to viktige rapporter før jul, om hhv eldres situasjon i Ukraina og om Russlands praksis med deporteringer og filtrering.